

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. V. I. – A., D.**, IČO: X., zastúpený advokátom JUDr. E. Š., P. proti žalovanému **A. – G., s. r. o., G.**, IČO X., zastúpený advokátkou JUDr. G. K., F., o **zaplatenie 1 165,27 eur s prísl.**, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 16. júna 2010, č. k. 15Cob/238/2009-339 jednomyseľne takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Nitre rozsudkom zo dňa 21. septembra 2009, č. k. 34Cb/37/2008-268 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 165,27 eur s 0,1 % úrokom z omeškania denne od 1.2.2004 do zaplatenia a trovy konania 874,60 eur.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca si uplatnil proti žalovanému zaplatenie sumy 35 105 Sk. Žalobca dňa 20. 06. 2000 uzavrel so žalovaným zmluvu č. 32/2000 o poskytovaní nevýlučnej licencie na výrobu a obchodné využívanie osív v znení dodatku zo dňa 23. 02. 2001. Žalovaný na základe uvedenej zmluvy na jeseň roku 2002 zasial chránené odrody ozimnej pšenice Brea a Balada, ktoré následne predával odberateľom. Žalovaný bol podľa čl. V ods. 3 zmluvy č. 32/2000 bol povinný predkladať priznanie licenčných poplatkov do 15. 01. 2004, ktorú povinnosť nesplnil.

Súd vykonal dokazovanie a zistil, že spoločnosť M., M..M., a. s. a žalobca uzavreli dňa 02. 01. 1994 zmluvu o výhradnom práve na zastupovanie, obchodné využívanie a ďalšie množenie odrôd M. na území Slovenskej republiky, ktorej predmetom bolo postúpenie práv na zastupovanie pri skúšaní, prihlasovaní k registrácii, právnej ochrane, obchodnom využívaní

a predaji osív zapísaných v Listine povolených odrôd SR, ku ktorým má M., a. s., autorské práva. V zmysle tejto zmluvy mal žalobca právo uzatvárať licenčné zmluvy a inkasovať licenčné poplatky z predaja osív.

Účastníci konania uzavreli zmluvu č. 32/2000 dňa 20. 06. 2000 o poskytovaní nevýlučnej licencie odrôd firmy H., a. s., K. na obchodné využitie pre rok 2000/2001, podľa ktorej sa žalobca zaviazal udeliť žalovanému súhlas na rozmnožovanie a predaj osív a žalovaný mal právo vyrábať osivá certifikovaných stupňov na vlastnej pôdnej základni alebo u zmluvného množiteľa a predávať ich v teritóriu na pestovanie na bežných plochách v Slovenskej republike. Podľa čl. V zmluvy sa žalovaný zaviazal platiť žalobcovi poplatky v dohodnutej výške a predkladať v dohodnutej lehote priznanie poplatkov. Zmluva bola uzavretá na dobu určitú do 30. 07. 2001.

Podľa prílohy č. 1 zmluvy bola licencia poskytnutá okrem iného, na odrody Brea a Balada v dohodnutej výške licenčných poplatkov.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že prihlášky pšenice ozimnej odrôd Brea a Balada spoločnosti M. S., s. r. o., v roku 2001 podával žalobca, pričom oprávnenie žalobcu podpisovať prihlášky / právo na prihlasovanie k registrácii / pšenice ozimnej odrôd vyplývalo aj z listu tejto spoločnosti / na l. č. 126 /. Žalobca mal pridelené registračné číslo X. / l. č. 143 /.

Z prehľadu osív ozimín z úrody 2003 Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave mal za preukázané, že žalovaný v roku 2003 vyrobil 41,5 ton odrody Brea a 17,5 ton odrody Balada v stupni množenia C1. Taktiež mal súd za preukázané, že vyrobené množstvo odrody Brea žalovaný využil vo vlastnej výrobe a odrodu Balada predal.

V konaní bolo zistené, že n jeseň v roku 2002 žalovaný zasial chránené odrody Brea a Balada a v roku 2003 vyrobil certifikované osivá, ktoré v časti využil vo vlastnej výrobe a v časti predal svojim odberateľom.

Súd vyslovil názor, že aj využitie vyrobeného chráneného osiva vo vlastnej rastlinnej výrobe je predaj a podlieha plateniu licenčného poplatku podľa uzavretej zmluvy. Žalovaný splnenie povinnosti zaplatiť licenčné poplatky nepreukázal. Námietku žalovaného, že došlo

k dohode o urovnanií súd neakceptoval, pretože dohoda o urovnanií zo dňa 20. 06. 2005 sa týkala licenčných poplatkov za obdobie rokov 2000/2001. Námietku premlčania súd neuznal za dôvodnú, pretože uplatnená pohľadávka sa stala splatnou dňa 30. 01. 2004, teda žaloba bola podaná včas / 30. 01. 2008 /.

Na základe uvedeného súd žalobe vyhovel a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti rozsudku podal odvolanie žalobca a navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť.

V odôvodnení odvolania poukázal na nesprávne vyhodnotenie skutočností, či mal žalobca oprávnenie na poskytovanie nevýlučnej licencie. Uviedol, že práva podľa § 8 zákona č.132/1989 Zb. podľa zmluvy neboli postúpené, preto ak nimi žalobca nedisponoval, nemohol ich ďalej poskytovať iným. Žalobca v roku 2003 nebol majiteľom právne chránených odrôd pšenice a od roku 2001 je ich majiteľom česká spoločnosť. Súd tiež nesprávne posúdil platnosť zmluvy a jej dodatku, ktoré neboli podpísané štatutárnym orgánom. Taktiež sa súd nevysporiadal s tým, že dodatok je nejasný, nezrozumiteľný a absolútne neplatný a nesprávne vyhodnotil i premlčaciu lehotu.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa považuje za vecne správny a navrhol ho potvrdiť.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 písm. a/ O. s. p. a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je vecne správne.

Odvolací súd vychádzajúc z obsahu spisu mal za nepochybné, že žalobca si uplatnil nárok na zaplatenie plnenia z uzavretej zmluvy č. 32/2000 zo dňa 20. 06. 2000 v znení dodatku z 23. 02. 2011. Predmetom zmluvy bolo udelenie súhlasu nadobúdateľovi licencie podľa § 8 zák. č. 132/1989 Zb. na rozmnožovanie a predaj osív so vzťahom na odrody uvedené v prílohách č. 1. a č. 2 zmluvy. V zmysle dodatku bola zmluva uzavretá na dobu neurčitú.

Predmetná zmluva bola uzavretá v nadväznosti na zmluvu medzi žalobcom a obchodnou spoločnosťou M. M..M., a. s., zo dňa 02. 01. 2004, predmetom ktorej bolo postúpenie práva na zastupovanie pri skúšaní, prihlasovaní, registrácii, právnej ochrane, obchodnom užívaní a predaji osív a odrôd na žalobcu, ktoré budú zapísané v listine povolených odrôd Slovenskej republiky. Zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú, ktorá však podľa čl. V bod 2 bola vypovedaná výpoveďou dňa 18. 05. 1999 s dvojročnou výpoveďou, t. j. k 18. 05. 2001.

Odvolačí súd v tejto súvislosti poukázal na podstatnú skutočnosť, ktorou bolo ukončenie platnosti uvedenej zmluvy k 18. 05. 2001. Žalobca v konaní poukazoval na čl. V bod 2 zmluvy, podľa ktorého po ukončení platnosti zmluvy má právo žalobca dokončiť množiteľský cyklus u zastupovaných odrôd, a to so všetkými právami a povinnosťami zo zmluvy vyplývajúcimi. S týmto názorom odvolací súd súhlasil len potiaľ, pokiaľ ide o dokončenie množiteľského cyklu predmetných odrôd začatého v roku 2001 a dokončeného v roku 2002. Nakoľko žalobca si v konaní uplatnil licenčné poplatky z úrody v roku 2003 je nepochybné, že v tomto období už neexistoval právny dôvod resp. povinnosť žalovaného plniť voči žalobcovi akékoľvek zmluvné povinnosti zo zmluvy č. 32/2000.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd považoval žalobcom uplatnený nárok za nedôvodný, preto napadnutý rozsudok podľa § 220 O. s. p. zmenil a žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, 2 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že žalovanému priznal trovy prvostupňového i odvolacieho konania tak, ako vyplýva z výroku rozsudku.

Žalobca podal proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie podaním zo dňa 6. júla 2010. Dovolanie podľa § 238 ods. 1, § 237 písm. f/ a § 240 ods. 1 O. s. p. z dôvodu, že napadnutý rozsudok považuje za vecne nesprávny.

V odôvodnení dovolania uviedol, že súd prvého stupňa rozhodol na základe hmotnoprávnych predpisov z oblasti semenárskeho práva, ktoré upravujú množiteľský cyklus a dospel k záveru, že žalovaný obchodne v roku 2003 využíval osivá pšenice ozimnej odrôd Brea a Balada v generácii množenia C1, ktorá pochádza zo žalobcových množiteľských cyklov, preto žalobe vyhovel. Dovolateľ poukázal na to, že generácia množenia C1

je predposlednou generáciou množenia v rámci každého množiteľského cyklu, ktorý pri obilninách bol v tom čase 6 ročný, začínal generáciou SE1 v sezóne 1998/99, potom nasledovali generácie SE2, SE3, E, C1, posledná generácia množenia je C2. Množiteľské cykly u uvedených odrôd začali v roku 1998, preto má žalobca nárok na licenčné poplatky za každú jednu generáciu na základe čl. V ods.5 zmluvy o výhradnom práve na zastupovanie, obchodné využívanie a ďalšie množenie odrôd M., M.. zo dňa 2. januára 1994. Súd prvého stupňa prihliadal na právnu úpravu množiteľského cyklu obilnín so všetkými jeho 6 generáciami množenia, tak ako je to upravené v čl. 2.11 písm. a/ bod 1 STN 46 0311 Uznávanie osiva a sadiva, ktorú žalobca predložil ako dôkaz č. 8 k podaniu zo dňa 03. 10. 2008, zn. 21/2008-682. V tejto súvislosti poukázal na čl. 144 ods. 1 Ústavy SR vo vzťahu k postupu odvolacieho súdu.

Ďalej poukázal na úpravu množiteľského cyklu obilnín so všetkými šiestimi generáciami množenia, ktorá bola v roku 2003 upravená hmotnoprávnymi predpismi uverejnenými v zbierke zákonov.

V čase od 1. júla 1997 do 31. decembra 2003 / s prihliadnutím na žalovanú sezónu / právne reguloval obchod s osivami obilnín v oblasti právnych predpisov vyššej právnej sily zákon č. 291/1996 Z. z. v znení zák. č. 470/2002 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. januára 1997. Z oblasti zákonov nižšej právnej sily platil predpis – výnos Ministerstva pôdohospodárstva SR z 08. 10. 2001 č. 2366/2001-100, ktorým sa vykonáva § 22 zák. č. 291/1996 Z. z. / oznámenie č. 531/2001Z. z. /. Poukázal na § 15 výnosu, podľa ktorého boli stanovené požiadavky na uvádzanie osív obilnín do obehu, teda na žalovanú sezónu sa vzťahuje okrem uvedenej normy, aj hmotnoprávny predpis, aj uvedený výnos. Podľa § 4 ods. 1 výnosu je množiteľský cyklus právne vymedzený zhodne s čl. 2.11. písm. a/ bod 1 STN 46 0311. V nadväznosti na uvedené spochybňuje názor vyslovený v rozhodnutí odvolacieho súdu na strane 3 vyslovujúci nezrozumiteľnú vetu, podľa ktorej množiteľský cyklus predmetných odrôd bol začatý v roku 2001 a dokončený v roku 2002, ktorý je z právneho hľadiska nesprávny a logicky nezmyselný, pretože 6 ročný množiteľský cyklus nemožno časovo zúžiť na sezónu rokov 2001-2002.

Súd prvého stupňa pri rozhodovaní vychádzal z § 4 ods. 1 výnosu a z článku 2.11 písm. a/ bod 1 STN a odvolací súd sa uvedenými hmotnoprávnymi predpismi neriadil. V tejto súvislosti poukázal aj na § 213 ods. 2 O. s. p. Ak bol odvolací súd názoru, že na množiteľský cyklus nie je potrebné použiť tie hmotnoprávne predpisy, ktoré použil súd

prvého stupňa, potom mal postupovať podľa § 213 ods. 2 O. s. p. V tomto postupe dovolateľ vidí dovolací dôvod podľa § 237 písm. f/ O. s. p., že postupom súdu bola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom. V tejto súvislosti poukázal aj na iné rozhodnutia Krajského súdu v Nitre v obdobných veciach týkajúcich sa iných žalovaných a iných sezón, kedy súd uznal žalobcove priemyselné práva k predmetným odrodám.

Dovolateľ poukázal aj na ust. § 213 ods. 3 O. s. p., ktorým sa odvolací súd neriadil, nezopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu, neriadil sa ani ust. § 213 ods. 4 O. s. p., ani nepostupoval podľa § 213 ods. 5 O. s. p. Podľa dovolateľa v odvolacom konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 a § 241 ods. 2 O. s. p., preto navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a potvrdiť rozsudok súdu prvého stupňa, alebo zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací / § 10a ods. 1 / vec prejednal podľa § 242 ods. 1 a § 243 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania. Po preskúmaní rozsudku v rozsahu napadnutého dovolania a konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podmienky prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu upravujú ust. § 237 až § 239 O. s. p.

Podľa § 236 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom zákon dovolanie pripúšťa len vo výslovne uvedených prípadoch upravených v § 237 až § 239 O. s. p.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 238 ods. 1 O. s. p. platí, že prípustnosť dovolania proti zmeňujúcemu rozsudku je založená na rozdielnosti rozhodnutia odvolacieho súdu s rozhodnutím súdu prvého stupňa. Podľa uvedeného je významné rozlíšenie medzi

rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenené a rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdené.

Občiansky súdny poriadok ustanovuje, že odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdí, ak je vecne správne a zmení ho, ak je rozhodnutie nesprávne. Spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu teda závisí na tom, do akej miery sa skutkové a právne závery odvolacieho súdu prejavujú vo výroku rozhodnutia súdu prvého stupňa. Z uvedeného teda vyplýva, že prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je založená na princípe rozdielnosti rozhodnutia odvolacieho súdu s rozhodnutím súdu prvého stupňa, pričom rozdielnosť treba vykladať tak, že ide o nesúhlasnosť rozhodnutí.

V danom prípade je takouto rozdielnosťou resp. nesúhlasnosťou rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa zmenený tak, že odvolací súd žalobu zamietol.

Dovolanie podal žalobca proti rozsudku, ktorým bola žaloba zamietnutá.

Z ustanovenia § 238 O. s. p. teda vyplýva, za splnenia akých podmienok zákon dovolanie pripúšťa a to, jednak proti všetkým rozhodnutiam odvolacieho súdu a jednak len v prípadoch, ak sú rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu rozdielne, ale pri potvrdzujúcom rozhodnutím odvolacím súdom dovolanie prípustné nie je, ak nebolo pripustené. Dovolanie taktiež nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo pohľadávky sa neprihliada. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde / § 238 ods. 5 O. s. p. /.

V predmetnej veci bola žaloba podaná na súde za účinnosti zákona č. 90/1996 Z. z. v znení vyhl. č. 45/2007 Z. z., ktorá v § 1 písm. b/ stanovila minimálnu mzdu od 01. 10. 2007 do 01. 02. 2008 vo výške 8 100 Sk / 268,87 eur /, teda predmet dovolacieho konania nepredstavuje desaťnásobok /ide o obchodnú vec/ minimálnej mzdy / t. j. 2688,70 eur /, preto dovolanie podľa § 238 ods. 5 O. s. p. nie je prípustné.

Dovolací súd skúmal i splnenie dôvodov uvedených v § 237 O. s. p., na základe ktorých je možné dovolaním napadnúť všetky rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na formu rozhodnutia, na jeho obsah alebo povahu predmetu konania. Spôsobilým predmetom dovolania je podľa tohto ustanovenia rozhodnutie vydané odvolacím súdom v odvolacom konaní. Na to, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v § 237 O. s. p. prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale i z úradnej povinnosti / § 242 ods. 1 /. V prípade, že dovolací súd zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd, zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, i keď dovolateľ toto pochybenie nenamietal.

Prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. nie je však daná len tvrdením dovolateľa, ale len skutočnosťou, že k vade v zmysle § 237 rozhodnutím odvolacieho súdu skutočne došlo. V preskúmvanej veci boli zistené vady konania zakladajúce prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Neúplnosť alebo nesprávnosť zistenia skutkového stavu nie je dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f/ O. s. p., pokiaľ odvolací súd dospel ku skutkovým záverom, na ktorých založil svoje rozhodnutie.

Ak rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza zo skutkových zistení, ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní, ide o vadu konania. Súd prvého stupňa na základe skutkového dokazovania vyslovil právny záver o dôvodnosti podanej žaloby. Odvolací súd vyslovil vo svojom rozhodnutí opačný záver a žalobu zamietol. Zo zápisnice odvolacieho súdu pritom nevyplýva, že by zopakoval dokazovanie podľa § 213 ods. 2 O. s. p., alebo dokazovanie doplnil podľa § 213 ods. 3, 4 O. s. p. a zadovážil si tak podklad pre iný záver. Ak odvolací súd iba prehodnotil dôkazy vykonané súdom prvého stupňa bez toho, aby tieto zopakoval, prípadne dokazovanie doplnil, dopustil sa procesného pochybenia, lebo si nezadovážil podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov tak, ako to predpokladá § 132 O. s. p., v dôsledku čoho postupoval v rozpore s § 213 O. s. p. Odvolací súd zamietol odvolanie bez toho aby dostatočne a presvedčivo odôvodnil svoj opačný právny názor. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na ust. § 157 O. s. p. určujúce obsahové náležitosti rozsudku a ich správnosť a úplnosť, čo je predpokladom vykonateľnosti a preskúmateľnosti rozhodnutia. Štruktúra odôvodnenia rozsudku má byť v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Súd teda

pri odôvodňovaní rozsudku musí postupovať spôsobom záväzne určeným v § 157 ods. 2 O. s. p. a ak daným spôsobom nepostupuje, dochádza k nepreskúmateľnosti rozsudku pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Pokiaľ súd v odôvodnení rozhodnutia neuvedie, ktoré skutočnosti mal za preukázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a kýmí úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, nemôže odvolací súd posúdiť vecnú správnosť rozhodnutia a takého rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. V preskúvanom rozsudku chýbajú vyššie uvedené skutočnosti, ktoré mal súd prvého stupňa pri rozhodovaní naplniť, pretože nestačí vysloviť právny názor bez toho, aby bolo riadne a zrozumiteľne odôvodnené prečo a na základe akých skutočností k svojmu názoru dospel. Tieto náležitosti napadnutému rozsudku v odôvodnení nesporne chýbajú, pretože s uplatneným nárokom nevysporiadal z hľadiska odôvodnenia vysloveného výroku v zamietavej časti žaloby.

Podľa názoru dovolacieho súdu došlo pri rozhodovaní odvolacím súdom k procesným vadám konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedeného dovolanie podľa § 243b ods. 2 O. s. p. napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne i o trovách konania.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 4. augusta 2011

Mgr. Ľubomíra Kúdelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková